

фондів та капіталовкладень у вигляді суми двох складаючих: 1) ефективність праці, залежної фондами, яка залежить від рівня технічної озброєності; 2) ефективність застосування живої праці .

Для виявлення ролі останньої в процесі суспільного розвитку прийнята концепція, що для вимірювання ефективності живої і уречевленої праці, матеріалізованої виробничих фондах, необхідно останню висловити в одиницях, еквівалентних живій праці. В такій постановці умовності рівності чоловіко/години живої праці усуваються, оскільки уречевлена у фондах праця висловлюється у трудових одиницях, що еквівалентні ефективності живої праці [1, с.80-86].

Для вимірювання узагальнюючою показника ефективності використана величина національного доходу. Такий макроекономічний показник характеризує рівень і динаміку економічного розвитку держави.

Результати проведених розрахунків довели, що основний вплив на величину національного доходу має жива праця. Виконані прогнозні розрахунки по встановленню тенденції її змін у динаміці.

Подібні розрахунки, їх теоретично-методологічне узагальнення мають суттєве значення для визначення ефективних напрямків інноваційного розвитку. Вони свідчать, як впливає реалізація конкретного нововведення на величину сукупного суспільного продукту. Тим самим вони характеризують зворотний зв'язок впливу даного продукту на ефективність суспільного виробництва в цілому.

Список літератури: 1. *Плышевский Б.П.* Эффективность общественного производства; методы, расчеты, показатели / **ред. Б.П. Плышевский.** – М. : Экономика, 1979, – 215 с.

ТРУБІНА М.А., аспірант, м. Запоріжжя, ЗДІА

СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Створення конкурентоздатної економіки України спонукає до державної регуляції через пошук та взаємодію дієвих механізмів та інструментів реалізації інноваційної політики. На державному рівні інноваційна діяльність регулюється понад 200 документами, зокрема, прийнятою ще 13 липня 1999 р. Концепцією науково-технічного та інноваційного розвитку України, законами України «Про пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності в Україні», «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», указом Президента «про заходи щодо поліпшення інвестиційної та інноваційної діяльності України» та багатьма іншими нормативно-правовими документами. Однак, не зважаючи на значну кількість законодавчих актів, державне регулювання носить формальний, декларативний характер, адже й досі для українських науковців та дослідників найбільш актуальним є питання пошуків джерел фінансування. Значною мірою досягнення цілей інноваційного розвитку залежить від можливостей фінансування в Україні науково-дослідницької діяльності та залучення бюджетних і позабюджетних коштів.

Показовим є досвід роботи в цій сфері окремих розвинених країн, і, зокрема, ФРН. Німеччина залишається лідером серед країн Європи з інноваційної діяльності, проте, частка інноваційних технологій є нижчою порівняно з США та Японією. Значна частка НДДКР в Німеччині здійснюється на так званих кооперативних засадах, при цьому 40 % фінансування цих робіт покладається на федеральний уряд, а високотехнологічні виробництва виносяться за кордон, тоді як науково-дослідні структури залишаються в Німеччині. Ще в середині 90-х років на замовлення уряду ФРН було проведено визначення найбільш перспективних технологій, серед яких: нанотехнології та мікроелектроніка, фотоніка,

мікросистемна механіка, програмне забезпечення, молекулярна електроніка, клітинна біологія, системи управління персоналом та багато інших. Після цього федеральне міністерство науки та технологій очолило інноваційні проекти у декількох найбільш пріоритетних галузях, основними з яких були молекулярна медицина, нові матеріали, інформаційні технології в освіті та комунікації у великих містах.

Починаючи з 90-х років, розвиток інноваційної діяльності у Великобританії спрямовувався в напрямку до диверсифікації інноваційної інфраструктури, створення системи державних замовлень наукомісткої продукції, державного субсидювання високовартісних ризикових проектів в таких перспективних галузях як літакобудування, електроніка, створення альтернативних джерел енергії та багатьох інших. З метою вдосконалення державою механізму управління інноваційними перетвореннями у Британському Королівстві було оптимізовано координаційні зусилля у сфері науково-технічної діяльності, а також розроблено спеціальну програму із забезпечення дослідницьких осередків необхідним сучасним устаткуванням та обладнанням, створено державний фонд фінансування пріоритетних досліджень міжгалузевого характеру. Значна увага в цій країні приділяється наданню кредитно-фінансових пільг. Зокрема, розвиток венчурних фірм в Англії підтримується кредитами комерційних банків.

В цілому підтримка розвитку інноваційного підприємництва за кордоном реалізується прямими (адміністративно-відомча та програмно-цільова форми), а також непрямыми (податкові та кредитні пільги, страхування інноваційних ризиків) методами. Прямі методи державної підтримки реалізуються, наприклад, завдяки розширенню дотацій на дослідницькі проекти для малого бізнесу або виконанню цільових програм розвитку технопарків, венчурного підприємництва, субпідрядних чи контрактних систем. Дуже ефективним та дієвим є надання податкових пільг, зокрема, прогресивного чи ступінчатого оподаткування прибутку; звільнення від

сплати податку на прибуток; оподаткування прибутку за зниженими ставками.

Надзвичайно сприятливими для впровадження інновацій в країні є системи податкового стимулювання інновацій, котрі передбачають амортизаційні пільги, пільги щодо стимулювання НДДКР, податкові кредити, пільги щодо формування резервних фондів.

Ще однією ефективною формою фінансової допомоги є гарантування державою позик. Так, в США 90 % всієї фінансової допомоги для малих підприємств надається у формі гарантованих позик, при цьому гарантія складає до 90 % суми позики, проте, не більше 500 тис. дол.

Створення резервних фондів – це також один з важливих стимуляторів впровадження інноваційних технологій. Німецькі, швейцарські, японські корпорації та фірми завдячують високими інноваційними показниками саме звільненню від оподаткування резервним фондам.

Аналіз впровадження та перебігу інноваційних процесів в Україні переконливо свідчить, що основним чинником неефективності інноваційної політики в нашій країні залишається відсутність належного фінансування наукової та дослідницької діяльності або нерациональне їх застосування. Очевидно, що фінансово-кредитні та податкові інструменти впливу на реалізацію інноваційної стратегії в нашій країні ще не використано або задіяно незначною мірою.

В Україні не визначено пріоритетних напрямків інноваційної діяльності, котрі забезпечуватимуть конкурентоспроможність української національної економічної системи, відповідатимуть головним тенденціям світового технологічного розвитку та специфіці українського науково-технічного потенціалу. Таким чином, відсутні концептуальні передумови для розробки загальнонаціональної стратегії інноваційного розвитку.

Брак цілісної та всеосяжної системи законодавства в інноваційній сфері обумовлює відокремленість наукової та дослідницької діяльності від

виробництва. Нині вітчизняне виробництво, наука й освіта регулюються окремими нормативно-правовими актами. З цієї причини унеможливується запровадження дієвих інструментів інноваційної політики, ускладнюючи здійснення переходу на інноваційний шлях розвитку економіки.

Для стимулювання інноваційного розвитку української економіки необхідні:

- фінансова підтримка інноваційного бізнесу державою в прямій та непрямій формах;
- фінансове забезпечення діяльності інноваційних підприємств у вигляді системи податкових пільг;
- надання амортизаційних пільг;
- державне гарантування інвестиційних кредитів, а також надання пільгових позик та звільнення від оподаткування коштів, котрі залучаються до фондів кредитування інноваційної діяльності;
- створення інноваційних фондів та залучення до цього різновиду діяльності комерційних банків;
- заохочення системи пільгового страхування ризиків інноваційного підприємництва.

В усьому світі провідна роль відводиться створенню державою сприятливих умов для здійснення інститутами та підприємствами фундаментальних та прикладних розробок. В Україні інноваційні проекти залишаються нереалізованими через брак коштів, нераціональне використання фінансових та виробничих ресурсів, відокремленість фінансового ринку та інвестиційних потоків від реального сектору економіки. Головною та визначальною причиною слабого інноваційного поступу української економіки є незначна роль держави у його забезпеченні. В Україні все ще робиться ставка на застарілі виробництва; в розробках економічних стратегій, передусім, враховується експортний потенціал виробництв, а не їх технологічна перспективність. За таких умов тимчасове

економічне зростання не забезпечує перехід до стадії постіндустріального розвитку суспільства, таким чином, національна економіка позбавляється майбутнього.

ПЕРЕРВА П.Г., д.е.н., проф., декан економічного факультету НТУ «ХПІ»

ВЕРЕС ШАМОШІ МАРІАНН, зав. каф. Мішкольцьського ун-ту (Угорщина)
ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ НАУКОВИХ РОЗРОБОК УНІВЕРСИТЕТІВ

Пропонується також організаційна модель комерціалізації і трансферу технологій на основі функціонального підходу, який передбачає створення в ВНЗ або за його межами спеціального підрозділу, в функції якого необхідно ввести задачу, яка безпосередньо відтворює функції комерціалізації або трансферу технологій на цьому підприємстві. Це дозволяє цілеспрямовано (функціонально) займатися питаннями комерціалізації технологій та підвищенням ефективності цього процесу. Пропонується використання незалежних фірм-посередників (інноваційних брокерів). В розвиток цього підходу запропоновано використання ланцюгового (як мінімум подвійного) брокерства, що дозволяє суттєво прискорити процес комерціалізації і підвищити його ефективність (рис.1). До задач пошуково-організаційного інноваційного брокера слід віднести: дослідження сучасних потреб споживачів науково містких технологій; представлення потреб споживачів технологій в формі бізнес-плану; проведення незалежної експертизи бізнес-планів; представлення бізнес-планів потенційним інвесторам, розробникам і споживачам технологій; пропозиція бізнес-планів інвесторам, розробникам і споживачам технологій; сприяння укладанню угод між розробниками і споживачами технологій на їх розробку і т.д.

Задачі пошуково-збутового інноваційного брокера: створює банк технологій для подальшого їх збуту споживачам; проводить юридичну